

MINISTERIET FOR BØRN, LIGESTILLING,
INTEGRATION OG SOCIALE FORHOLD

§ 18-REDEGØRELSEN

DET KOMMUNALE SAMARBEJDE MED FRIVILLIGE SOCIALE FORENINGER

En kvantitativ analyse af
kommunernes fordeling af § 18-midler

- udarbejdet af Ankestyrelsen

KOLOFON

§ 18-redegørelsen

Udgivet af Ministeriet for Børn,
Ligestilling, Integration og Sociale
Forhold, december 2014

Redaktion:

Ankestyrelsen

ISBN.: 978-87-7546-521-7

Layout: Skabertrang | Silkeborg Bogtryk

Publikationen findes kun i
en elektronisk udgave.

INDHOLDSFORTEGNELSE

1	RESUMÉ	4
2	STØTTEN TIL DET FRIVILLIGE SOCIALE ARBEJDE	6
2.1	UDBETALT § 18-STØTTE OG STATSTILSKUD 2009-2013	7
2.2	FORSKEL MELLEM KOMMUNERNE	7
2.3	UDVIKLINGEN I DEN UDBETALTE STØTTE	9
2.4	UUDNYTTEDE § 18-MIDLER	11
2.5	ANDEN ØKONOMISK STØTTE	13
3	DE STØTTEDE FRIVILLIGE AKTIVITETER OG FORENINGER	16
3.1	MÅLGRUPPER FOR AKTIVITETERNE	17
3.2	DEN GENNEMSNITLIGE ØKONOMISKE STØTTE TIL FRIVILLIGE AKTIVITETER, FORENINGER OG ORGANISATIONER	18
3.3	HAR PROJEKTERNE TIDLIGERE MODTAGET STØTTE EFTER § 18?	19
3.4	KOMMUNERNES ANVENDELSE AF DOKUMENTATION	19
*	BILAG	20
BILAG 1	STATISTIKKENS BAGGRUND OG METODE	21
BILAG 2	UDBETALT STØTTE, BLOKTILSKUD MED VIDERE 2013	22
BILAG 3	UDVIKLINGEN I UDBETALT STØTTE OG ANVENDTE TILSKUD 2009-2013 I LØBENDE PRISER	25
BILAG 4	INDBERETNINGSSKEMA OM FRIVILLIGT SOCIALT ARBEJDE 2013 EFTER LOV OM SOCIAL SERVICE § 18	26

1

RESUMÉ

§ 18-redegørelsen er Ankestyrelsens årlige status for kommunernes støtte til det frivillige sociale arbejde.

Det frivillige sociale arbejde i kommunerne omfatter en lang række foreningsbårne aktiviteter for ældre, socialt udsatte børn og voksne, psykisk syge og handicappede med videre.

Kommunerne kan støtte den frivillige indsats på flere måder. Kommunerne kan efter servicelovens § 18 yde direkte

økonomisk støtte til det frivillige sociale arbejde. Herudover støtter de fleste kommuner den frivillige indsats med anden økonomisk støtte – fx støtte til frivilligcentre eller projekter og arrangementer, der vedrører bestemte forvaltningsområder. Endelig støtter hovedparten af kommunerne det frivillige sociale arbejde med andre former for støtte end økonomisk tilskud – fx lokaler eller hjælp til sekretariatsbistand og annoncering.

KOMMUNERNE UDBETALTE I 2013 MERE I § 18-STØTTE END DE MODTOG I BLOKTILSKUD FRA STATEN

Staten udbetalte i 2013 via bloktilskuddet 155,8 mio. kr. til kommunerne til brug for det frivillige sociale arbejde. Der er ikke noget lovkrav om, at kommunerne præcist skal anvende dette tilskud til det frivillige sociale arbejde, men med § 18-redegørelsen følges der årligt op på, hvor meget kommunerne har brugt på området.

I 2013 udbetalte kommunerne samlet set 159,8 mio. kr. svarende til 4 mio. kr. mere, end de modtog via bloktilskuddet. Af det samlede antal kommuner har knap 40 procent udbetalt mere i § 18-støtte, end de modtog i bloktilskud.

Det er andet år i træk, at kommunerne samlet anvender mere på det frivillige sociale område, end der er udbetalt via bloktilskuddet.

KOMMUNERNE UDBETALTE 76,2 MIO. KR. I ANDEN ØKONOMISK STØTTE

Kommunerne udbetalte derudover i alt 76,2 mio. kr. til frivillige aktiviteter i anden økonomisk støtte end den, de udbetalte i henhold til servicelovens § 18.

9 UD AF 10 KOMMUNER STØTTER OGSÅ DET FRIVILLIGE SOCIALE ARBEJDE PÅ ANDEN MÅDE

Ni ud af ti kommuner ydede desuden andre former for støtte end direkte økonomisk støtte. Det kan fx være adgang til brug af lokaler, hjælp til sekretariatsbistand, annoncering og konsulentbistand.

DEN FRIVILLIGE INDSATS RETTER SIG OFTEST MOD ÆLDRE

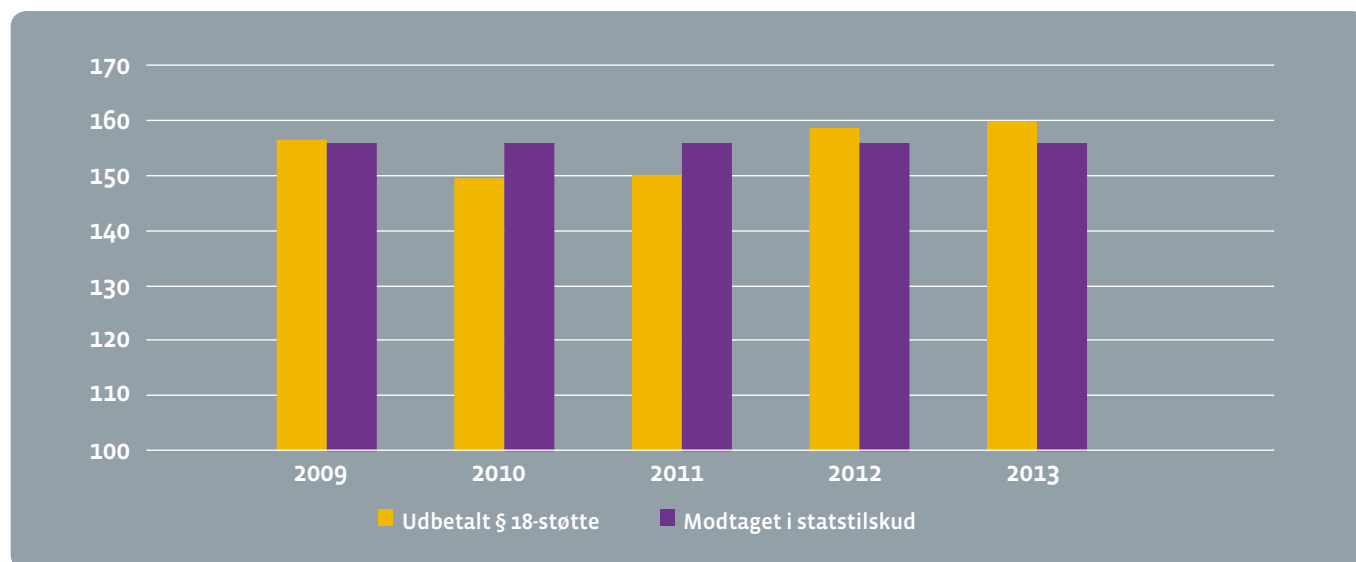
Kommunerne støttede i alt 5.541 frivillige sociale aktiviteter i 2013, heraf var ældre målgruppen for 35 procent af aktiviteterne, sygdomsgrupper udgjorde 16 procent af de støttede aktiviteter, og 12 procent af aktiviteterne var målrettet børn, unge og familier. Derudover blev der også givet støtte til aktiviteter for sindslidende, flygtninge og indvandrere med videre.

5.400 FORENINGER MODTOG HVER I GENNEMSNIT KNAK 30.000 KR.

I gennemsnit modtog de 5.386 foreninger, der modtog støtte til en eller flere aktiviteter, knap 29.666 kr. i støtte i 2013, hvilket er en stigning i forhold til 2012. Kommunerne støttede i høj grad foreninger, som også tidligere har modtaget støtte. I 2013 havde knap 83 procent af de støttede foreninger også tidligere modtaget støtte.

FIGUR 1.1

Statstilskud og udbetalt støtte efter § 18, 2009-2013 (faste priser 2013-niveau).

LOV OM SOCIAL SERVICE

- § 18. Kommunalbestyrelsen skal samarbejde med frivillige sociale organisationer og foreninger.
- Stk. 2. Kommunalbestyrelsen skal årligt afsætte et beløb til støtte af frivilligt socialt arbejde.
- Stk. 3. Rammerne for samarbejdet fastlægges af den enkelte kommunalbestyrelse.
- Stk. 4. Socialministeren fastsætter retningslinjer for kommunalbestyrelsens indsendelse af redegørelser om den lokale udvikling i det frivillige sociale arbejde og retningslinjer for den centrale opfølgning.

2

STØTTEN TIL DET FRIVILLIGE SOCIALE ARBEJDE

Staten udbetaler hvert år, via det kommunale bloktilskud, et tilskud til det frivillige sociale arbejde i kommunerne.

Kommunernes opgave er blandt andet at samarbejde med de frivillige sociale foreninger og at medvirke til at støtte og styrke det lokale frivillige sociale arbejde.

I lovgivningen er der ikke krav om, hvor stort et beløb kommunerne skal udbetale. Mange kommuner supplerer støtten til det frivillige sociale arbejde via andre regler end service-

lovens § 18. Ud over støtte efter servicelovens § 18 yder 63 procent af kommunerne økonomisk støtte til indsatser eller projekter, hvor den frivillige indsats indgår som del af aktiviteterne.

Endelig yder 90 procent af kommunerne andre former for støtte end økonomisk støtte. Det kan være hjælp til lokaler, sekretariatsbistand, konsulentbistand, annoncering eller lignende.

2.1 UDBETALT § 18-STØTTE OG STATSTILSKUD 2009-2013

I 2013 udbetalte kommunerne 159,8 mio. kr. i støtte til det frivillige sociale arbejde efter servicelovens § 18, hvilket er 4 mio. kr. mere, end de modtog fra staten, og 1,3 mio. kr. mere end der blev udbetalt i 2012, jf. tabel 2.1.

Københavns og Frederiksberg kommuner udbetalte 20,1 mio. kr. i støtte, svarende til knap 13 procent af den samlede udbetalte støtte i 2013. Landets øvrige kommuner udbetalte tilsammen 139,7 mio. kr.

TABEL 2.1

Udviklingen i udbetalt § 18-støtte og modtaget statstilskud i mio. kr. PL 2013.

	2009	2010	2011	2012	2013
Alle kommuner (ekskl. København og Frederiksberg)					
Udbetalt § 18-støtte	134,1	126,8	127,3	135,5	139,7
Modtaget i statstilskud	137,5	137,5	137,5	137,5	137,5
Merforbrug	-3,4	-10,7	-10,2	-2,0	2,2
Københavns og Frederiksberg kommuner					
Udbetalt § 18-støtte	22,6	23,0	22,8	23,0	20,1
Modtaget i statstilskud	18,3	18,3	18,3	18,3	18,3
Merforbrug	4,3	4,7	4,5	4,7	1,8
I alt					
Udbetalt § 18-støtte	156,7	149,6	150,2	158,5	159,8
Modtaget i statstilskud	155,8	155,8	155,8	155,8	155,8
Merforbrug	0,9	-6,2	-5,6	2,7	4,0

Note: Tabellen viser udviklingen i bloktilskuddet og den udbetalte støtte fra 2009 til 2013 i faste priser. Støttebeløbet til det frivillige sociale arbejde er PL-reguleret i forhold til udviklingen i modtaget statstilskud. Grundlaget – de faktiske beløb – der ligger til grund for beregningen kan ses i bilag 3. Grundet afrundinger er "I alt" ikke altid summen af de to øvrige.

2.2 FORSKEL MELLEM KOMMUNERNE

Der var i 2013 relativt store forskelle på, hvor meget de enkelte kommuner udbetalte i tilskud til det frivillige sociale arbejde pr. indbygger. Dette har også været tilfældet i de foregående år. I 2013 varierede § 18-støtten fra knap 64 kr. pr. indbygger i den kommune, der udbetalte mest, til lidt under 6 kr. pr. indbygger i den kommune, der udbetalte mindst til foreningerne, jf. kort 2.1.

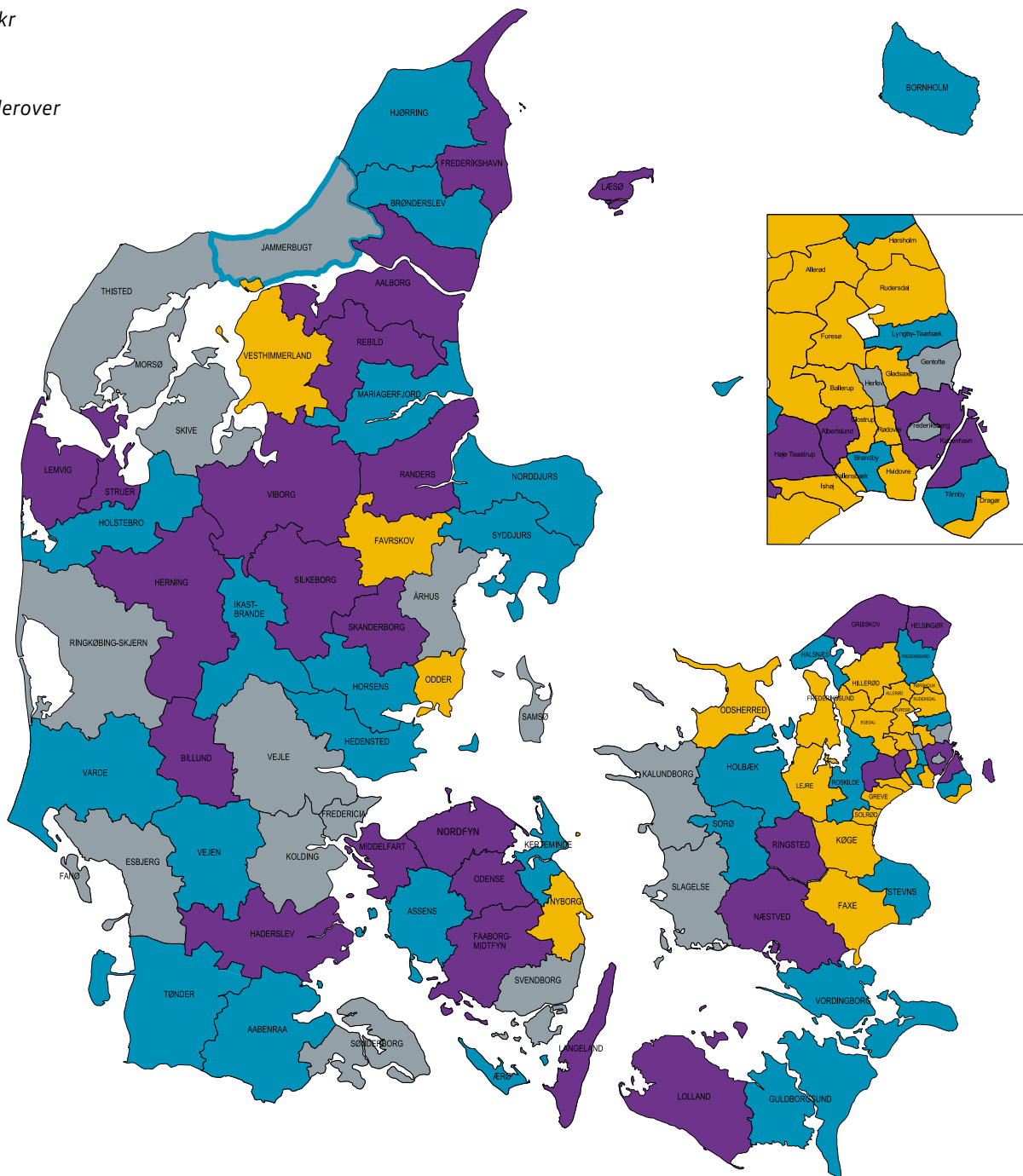
Kommunerne i Region Syddanmark støttede i gennemsnit med 35 kr. pr. indbygger, hvilket er det højeste beløb blandt landets fem regioner. I Region Midtjylland støttede kommunerne i gennemsnit med lidt over 33 kr., kommunerne i Region Nordjylland og Region Sjælland støttede i gennemsnit med henholdsvis 27 kr. og 24 kr. pr. indbygger, mens kommunerne i Region Hovedstaden i gennemsnit udbetalte knap 24 kr. pr. indbygger til det frivillige sociale arbejde.

KORT 2.1

§ 18-støtte til det frivillige sociale arbejde i 2013 pr. indbygger.

STØTTE PR. INDBYGGER

- Under 15 kr
- 15 - 24 kr.
- 25 - 34 kr.
- 35 kr. og derover

2.3 UDVIKLINGEN I DEN UDBETALTE STØTTE

37 procent af kommunerne udbetalte mere til det frivillige sociale arbejde i 2013, end de modtog via bloktilskuddet, jf. tabel 2.2.

TABEL 2.2

Kommunernes udbetalte § 18-støtte, som andel af statstilskuddet. Procent.

	2009	2010	2011	2012	2013
Kommuner i procent der anvender:					
Under 25 procent	2	4	4	3	2
25-49 procent	21	26	26	25	20
50-74 procent	31	24	21	18	16
75-100 procent	14	16	21	18	24
Over 100 procent	32	30	28	36	37
I alt	100	100	100	100	100

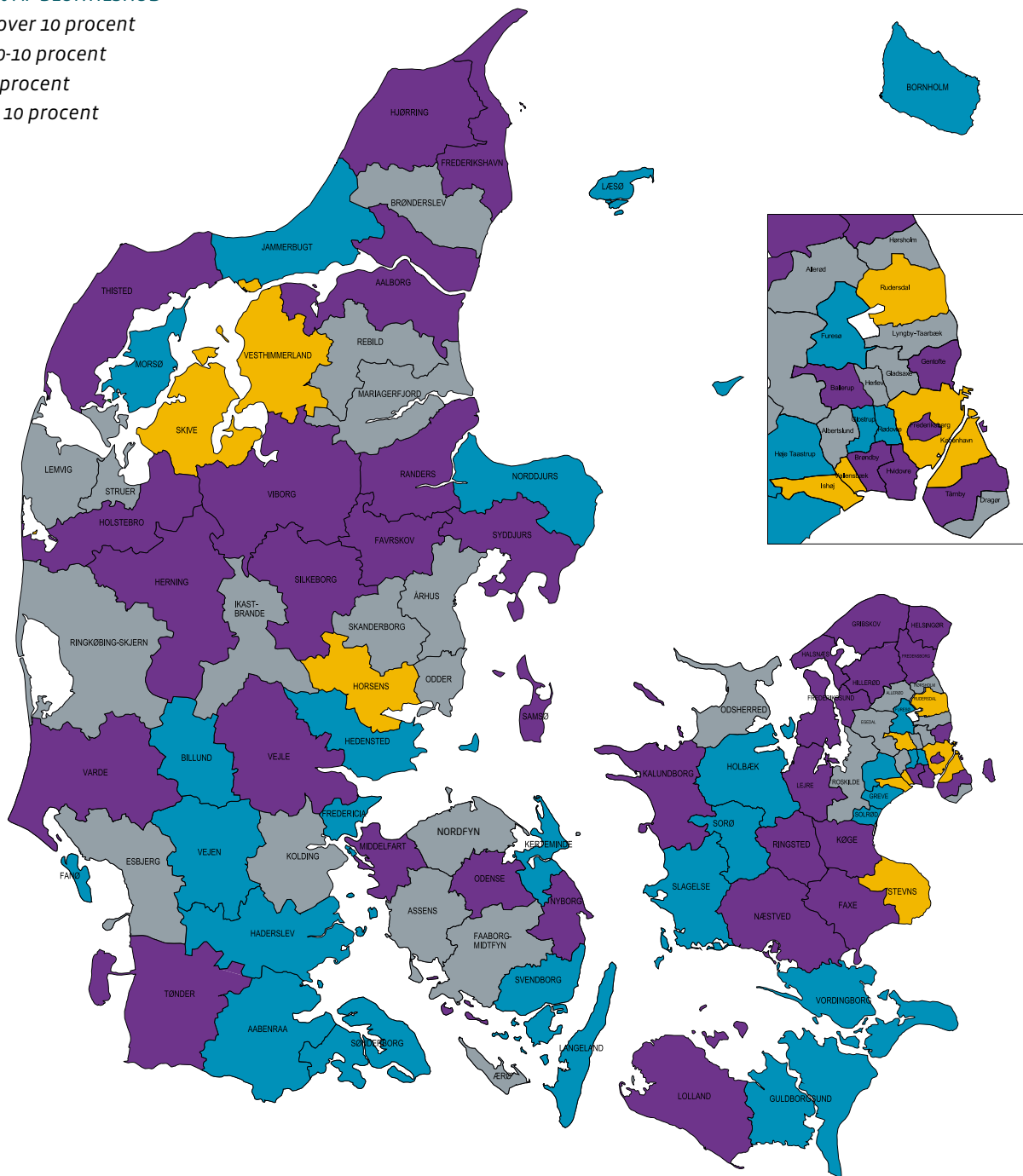

KORT 2.2

Vækst eller fald – § 18 støtte i procent af bloktilskud 2012-2013

ÆNDRING I % AF BLOKTILSKUD

- Stigning over 10 procent
- Stigning 0-10 procent
- Fald 0-10 procent
- Fald over 10 procent

§ 18-STØTTE I STØRRE OG MINDRE KOMMUNER

Der er en tendens til, at de største kommuner udbetaler mest i § 18-støtte.

De 7 største kommuner med over 100.000 indbyggere anvendte i 2013 i gennemsnit 131 procent af bloktilskuddet,

hvorimod de kommuner, der havde under 50.000 indbyggere i gennemsnit udbetalte 78 procent af bloktilskuddet. For landet som helhed udbetalte kommunerne 103 procent af det tilskud, de modtog fra staten til § 18-støtte, til foreningerne, jf. tabel 2.3.

TABEL 2.3

Udbetalt § 18-støtte og modtaget bloktilskud i 2013. Fordelt på kommunestørrelse målt i antal indbyggere.

Antal indbyggere pr. kommune	Antal kommuner	§ 18-støtte i 1.000 kr. pr. kommune	Bloktilskud i 1.000 kr. pr. kommune	§ 18 støtte i pct. af tilskud (gennemsnit)
100.000 og derover	7	57.690	44.112	131
75.000-99.999	10	30.339	23.664	128
50.000-74.999	19	27.803	31.488	88
Under 50.000	62	43.948	56.544	78
Hele landet	98	159.780	155.808	103

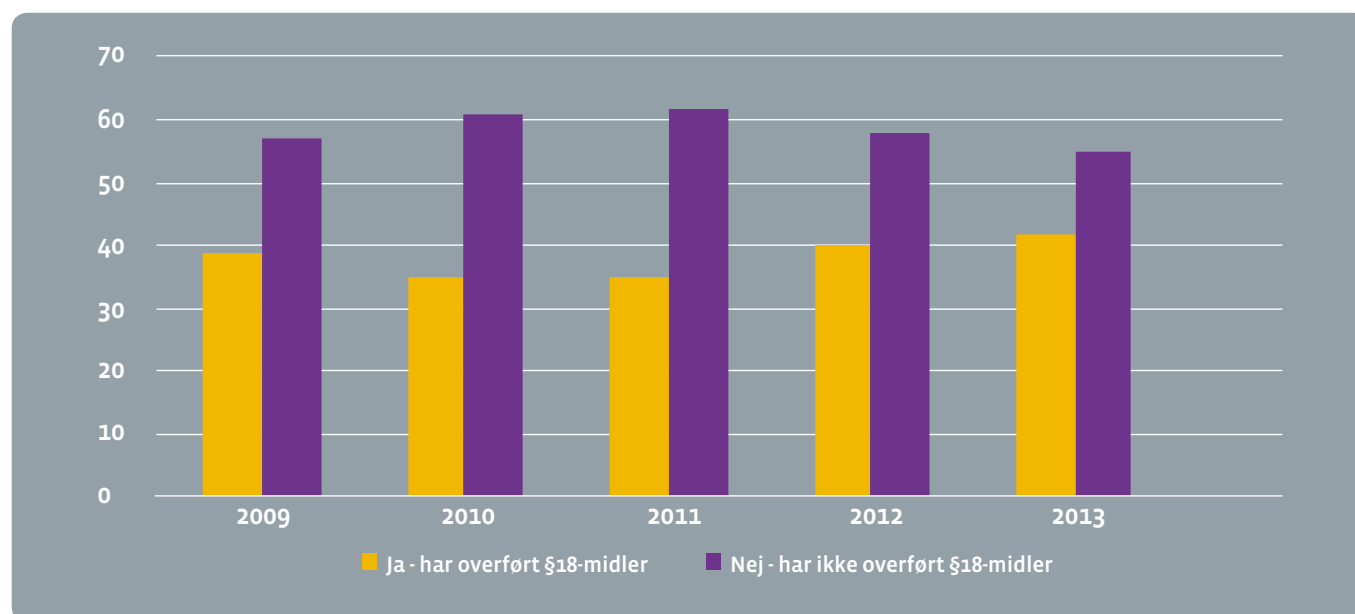
2.4 UUDNYTTEDE § 18-MIDLER

Som tidligere anført er der ikke noget lovkrav om, hvor mange midler kommunerne skal anvende på det frivillige sociale arbejde, og det er således kommunerne selv der afgør, hvorledes eventuelle ikke udnyttede budgetbeløb skal

anvendes. 42 kommuner har oplyst, at de har overført uudnyttede § 18 midler fra 2013 til 2014. Dette svarer stort set til billedet i 2012, jf. figur 2.1.

FIGUR 2.1

Har kommunerne overført uudnyttede § 18-midler?

Hovedparten af de kommuner, der har overført § 18-midler fra 2013 til 2014, er mindre kommuner.

En væsentlig årsag til, at kommunerne overfører uudnyttede § 18-midler til 2014, er, at kommunerne ikke har modtaget nok ansøgninger, der opfylder de opstillede kriterier for at modtage støtte. Ligeledes er det kommunernes vurdering, at kvaliteten i en række af ansøgningerne ikke har været tilfredsstillende, jf. tabel 2.4.

Herudover er der mange kommuner, der har overført § 18-midler til 2014, fordi projekter i 2013 er blevet forsinket, eller foreningerne har tilbagebetalt midler på grund af mindre forbrug.

Derudover er det i flere kommuner fast praksis at gemme en såkaldt "akutpulje" eller "restpulje", der kan søges løbende hele året både til nye initiativer og til akut opståede behov. Kommuner, der har denne praksis, får ikke altid brugt bevilningen fuldt ud. De afsatte midler, der ikke anvendes, overføres som hovedregel til det efterfølgende år.

TABEL 2.4

Årsager til at kommunen har overført uudnyttede § 18-midler.

	2009 Procent	2010 Procent	2011 Procent	2012 Procent	2013 Procent
Manglende ansøgninger, der opfylder opstillede kriterier	38	30	44	37	37
Kvaliteten i ansøgningerne var ikke tilfredsstillende	19	13	18	10	14
Andet	43	57	38	53	49
I alt	100	100	100	100	100

Note: Kategorien "Andet" dækker over en relativt bred vifte af årsager, fx "Foreninger havde søgt midler til aktiviteter der lå udenfor tildelingsrammerne" og "Restende projekter var for dyre i forhold til restbeløb".

Stort set alle de kommuner, der har overført uudnyttede § 18-midler til 2014, oplyser, at midlerne påtænkes anvendt til frivilligt socialt arbejde, jf. tabel 2.5. Ud over at bidrage til næste års pulje, er der nogle kommuner, der påtænker at vægte særlige indsatser eller udviklingsprojekter i relation til den frivillige sociale indsats i det kommende år. Enkelte kommuner vælger også at anvende de overførte midler til etablering af fx et frivilligsekretariat eller til finansiering af driften af kommunens frivilligcenter.

TABEL 2.5

Hvad anvender kommunen de overførte uudnyttede § 18-midler til?

	2013 Procent
Finansiering af frivilligcentre	9
Finansiering af frivilligkoordinator/ frivilligsekretariat	4
Andet	87
I alt	100

Note: Kategorien "Andet" dækker over en relativt bred vifte af anvendelser, fx "Udvikling af det aktive medborgerskab, både det frivillige, sociale arbejde som det generelle medborgerskab" og "Udviklingspulje, som har til formål at støtte nye initiativer og aktiviteter indenfor frivilligt socialt arbejde".

2.5 ANDEN ØKONOMISK STØTTE

Kommunerne har også indsendt oplysninger om den samlede økonomiske støtte, der ydes ud over støtte efter servicelovens § 18. Det kan fx være økonomisk støtte til korterevarende projekter, bevillinger, der løber over flere år, eller støtte, der ydes under kommunens enkelte forvaltningsområder eller driftsområder. Det er et krav, at det frivillige sociale arbejde er en væsentlig del af aktiviteten eller indsatsen.

Kommunerne har samlet set udbetalt cirka 76 mio. kr. i støtte udover § 18-støtten i 2013. Det svarer til, at hver kommune, der udbetalte denne form for støtte, i gennemsnit udbetalte 1,2 mio. kr. til den frivillige sociale indsats ud over § 18-støtten, jf. tabel 2.6.

TABEL 2.6

Har kommunen i 2013 støttet indsatser eller aktiviteter økonomisk, hvor den frivillige sociale indsats indgår som en væsentlig del af aktiviteterne?

	Antal	Procent	Mio. kr.	Gns. pr. kommune mio. kr.
Ja	62	63	76,2	1,2
Nej	36	37	...	...
I alt	98	100	76,2	0,8

Note: Tabellen viser økonomiske tilskud udover den støtte, der er oplyst om i tabel 2.1 om støtte efter servicelovens § 18. Bilag 2 indeholder en kommunefordelt oversigt over de økonomiske tilskud udover § 18-støtten.

Det samlede støttebeløb på cirka 76 mio. kr. er et fald i forhold til 2012, hvor der samlet blev udbetalt 81,9 mio. kr. i anden økonomisk støtte end § 18-støtten.

INDSATSER OG AKTIVITETER DER MODTAGER ANDEN ØKONOMISK STØTTE END § 18-STØTTE

De indsatser og aktiviteter, som kommunerne støtter ud over servicelovens § 18, og hvor den frivillige sociale indsats indgår som et væsentlig element, dækker en række områder. Nogle af disse indsatser og aktiviteter vil i nogle kommuner også kunne være omfattet af støtten efter servicelovens § 18. Det er økonomisk støtte til fx:

SOCIALE CAFÉER OG VÆRESTEDER:

- Aktivitets- og væresteder
- Varmestuer og caféer
- Brugerstyrede aktivitetscentre
- Medborgerhuse
- Drift og støtte til frivilligsteder
- Tilskud til kvindekrisecentre
- Seniorhuse og tilskud til forskellige senioraktiviteter
- Driftsstøtte til væresteder for voksne udsatte
- Støtte til ældre- og handicapforeninger
- Sociale projekter og tilbud for ældre, sindslidende, misbrugere og hjemløse
- Klubordninger for psykisk udsatte
- Løn og husleje i forbindelse med selvhjælp
- Samarbejde med familier og institutioner om primært børn med psykiske lidelser

SUNDHEDS- OG OMSORGSProjekter:

- Sundhedsfremmende projekter og samarbejde med blandt andet patientforeninger
- Bedre psykiatri
- Tilskud til hospice
- Omsorgsprojekter og aktiviteter for ensomme, socialt udsatte, ældre og handicappede

- Rådgivning og hjælp til personer udsat for seksuelt misbrug og vold
- Støtte til organisationer, der udfører frivilligt socialt arbejde i relation til udsatte børn og voksne, hvor årsagerne er misbrug, ensomhed og sygdom
- Partnerskabsaftale om senioridræt
- Idræt for socialt udsatte, frivillig motionsven-ordning, sport for overvægtige børn
- Busture for pensionister med svære handicaps
- Motion og caféaktiviteter for kræftramte

BYDELSPROJEKTER OG BOLIGSOCIALE INDSATSER:

- Boligsociale integrationsprojekter
- Integrationsarbejde i form af lektiehjælp med videre
- Aktivitetscentre blandt andet for ældre, ældreklubber
- Projekter om genhusning af hjemløse
- Venneforeninger
- Brugerråd
- Projekt sundhed og trivsel i boligområder

FRIVILLIGCENTRE OG KOORDINATORER MED VIDERE:

- Oprettelse og drift af frivilligcentre
- Lokaler og aktiviteter
- Løn til frivilligkoordinatorer samt deltidsansatte

ANDET:

- Etablering af netværk
- Støtte til selvhjælp
- Rådgivning og vejledning
- Madklub for socialt udsatte
- Mentorordning for unge
- Pårørendegrupper i psykiatrien

Bilag 2 indeholder en kommunefordelt oversigt over udbetaling af § 18-støtte. Derudover indgår også en oversigt over de kommuner, der har oplyst det samlede økonomiske støttebeløb i 2013, der ligger ud over § 18-støtten.

LOKALER, SEKRETARIATSBISTAND OG ANDEN IKKE ØKONOMISK HJÆLP

9 ud af 10 kommuner ydede i 2013 anden støtte end økonomisk støtte; fx til lokaler, sekretariatsbistand, annoncering, konsulentbistand og andet. Andelen af kommuner, der ydede anden støtte end økonomisk støtte, har været stigende siden 2009, jf. tabel 2.7.

TABEL 2.7

Har kommunen ydet andre former for støtte end kontant støtte?

	2009 Procent	2010 Procent	2011 Procent	2012 Procent	2013 Procent
Ja	77	86	87	90	90
Nej	23	14	13	10	10
I alt	100	100	100	100	100

Den mest anvendte form for anden støtte end økonomisk støtte er tildeling af lokaler til frivillige foreninger, jf. tabel 2.8.

TABEL 2.8

Andre former for støtte end økonomisk støtte.

	2009 Procent	2010 Procent	2011 Procent	2012 Procent	2013 Procent
Lokaler	75	74	85	83	84
Sekretærbistand	29	40	38	34	37
Støtte til annoncering	23	27	26	29	41
Konsulentbistand	41	43	44	48	47
Andet	19	20	20	19	28

Note: 28 procent af kommunerne har under kategorien "Andet" oplyst, at de har ydet støtte til fx "Råd, vejledning, information med videre", "Udlån af bærbare pc'er", "Opbygning af hjemmeside" med videre. Denne andel er steget i forhold til 2012.

Det fremgår af tabel 2.8, at andelen af kommuner, der i 2013 ydede hjælp til lokaler samt konsulentbistand, er faldet marginalt i forhold til 2012. Samtidig ses en mindre stigning i andelen af kommuner, der yder støtte til annoncering og sekretærbistand med videre.

Den ikke-økonomiske støtte går til aktiviteter og indsatser, hvor den frivillige sociale indsats indgår som et væsentligt element.

Der er flere kommuner, der støtter den lokale frivillige sociale indsats via fagdage, åbent hus-arrangementer, frivilligmesser, konferencer samt kompetenceudvikling og kurser for frivillige. Mange kommuner tilbyder rådgivning, bistand samt konsulent- og sekretariatsbistand til frivillige foreninger og organisationer. Nogle kommuner fremhæver, at de har ansat frivilligkonsulenter. Derudover hjælper flere kommuner med trykning af materiale, markedsføring, PR med videre, der synliggør og informerer om foreningerne og organisationerne.

3

DE STØTTEDE FRIVILLIGE AKTIVITETER OG FORENINGER

Kommunerne har oplyst, at de i 2013 samlet har støttet 5.386 frivillige foreninger og 5.542 frivillige sociale aktiviteter med § 18-midler. Det er en stigning i forhold til 2012, hvor kommunerne støttede 5.233 foreninger og 5.293 aktiviteter.

3.1 MÅLGRUPPER FOR AKTIVITETERNE

35 procent af samtlige aktiviteter rettede sig i 2013 mod målgruppen af ældre, mens sygdomsgrupper og børn, unge og familie var målgruppen for henholdsvis 16 procent og 12 procent af det samlede antal aktiviteter.

En mindre del af aktiviteterne rettede sig mod mere specifikke målgrupper, fx kvinder eller mænd i krise, personer med et nuværende eller tidligere misbrug, hjemløse, sindslidende,

ensomme, flygtninge/indvandrere, ofre for vold eller seksuelle overgreb samt pårørende til de nævnte grupper.

De bevillinger, hvor kommunerne har indsendt oplysninger om antal samt målgrupper for de frivillige aktiviteter, beløb sig til i alt 136,3 mio. kr. Dette svarer til mere end 85 procent af den samlede udbetalte støtte i 2013, jf. tabel 3.1.

TABEL 3.1

Målgrupper for de kommunalt støttede frivillige aktiviteter i 2013

	Antal	Procent	Samlet støttebeløb Mio.kr.	Procent af samlet støtte
Ældre	1.929	35	28,5	21
Børn, unge og familier	677	12	14,5	11
Kvinder eller mænd i krise	106	2	3,8	3
Handicappede	426	8	7,3	5
Misbrugere eller tidligere misbrugere	135	2	9,7	7
Hjemløse	41	1	2,5	2
Sindslidende	259	5	9,1	7
Sygdomsgrupper	886	16	10,1	7
Flygtninge og indvandrere	297	5	9,5	7
Ensomme	174	3	2,4	2
Ofre for vold eller seksuelle overgreb	37	1	4,4	3
Pårørende til ovennævnte grupper	71	1	1,3	1
Andre	503	9	33,2	24
I alt	5.541	100	136,3	100

Note: Kategorien "Andre" dækker over fx boligsociale caféer, bisiddergrupper, genbrugsbutikker, "generelle sociale organisationer", frivilligcentre, frivillighedsformidlinger, selvhjælpsgrupper samt aktivitetshuse, væresteder og sociale caféer.

Kommunerne gav i 2013 § 18-støtte til en række forskellige frivillige foreninger, organisationer og projekter, herunder Dansk Røde Kors, Frelsens Hær, Kirkens Korshær, boligforeninger, diabetesforeninger, genbrugsforretninger med humanitært formål, natteravnene og motion- og sundhedsprojekter samt enkeltstående arrangementer som frivilligdage, kulturweekender med videre.

Kommunernes oplysninger tegner et billede af en bred og mangfoldig frivillig indsats, der retter sig mod mange forskellige målgrupper.

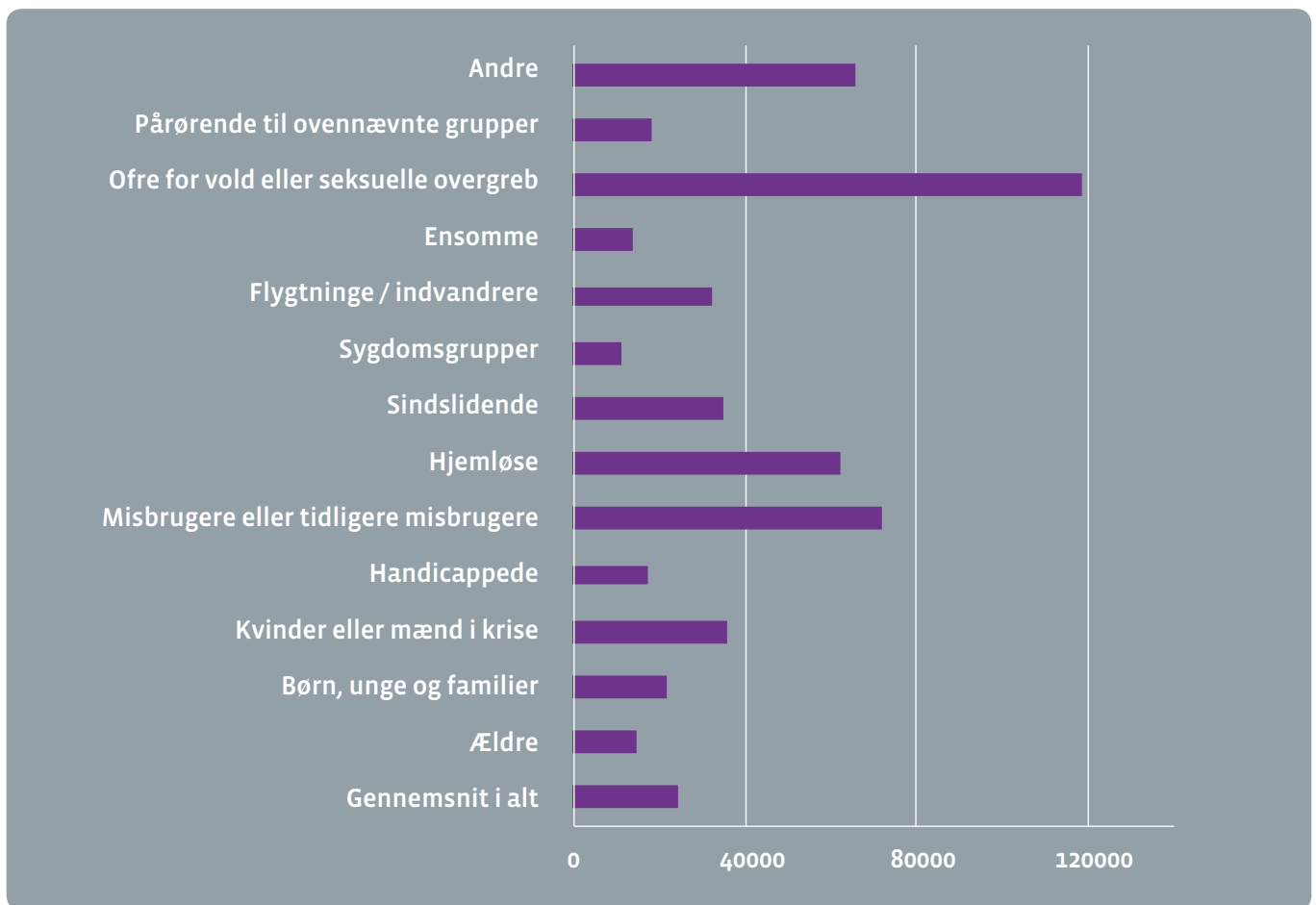
3.2 DEN GENNEMSNITLIGE ØKONOMISKE STØTTE TIL FRIVILLIGE AKTIVITETER, FORENINGER OG ORGANISATIONER

I gennemsnit modtog den enkelte forening/organisation i 2013 24.601 kr. i støtte pr. bevilling, jf. figur 3.1. Det er en stigning i forhold til 2012, hvor den gennemsnitlige støtte pr.

bevilling var 23.847 kr. De 5.386 foreninger, der modtog støtte til en eller flere aktiviteter, modtog i gennemsnit 29.666 kr. i støtte i 2013.

FIGUR 3.1

Den gennemsnitlige bevilling til frivillige foreninger fordelt efter målgrupper. 2013

Note: Kategorien "Andre" dækker over fx boligsociale caféer, bisiddergrupper, genbrugsbutikker med videre.

Det fremgår af figur 3.1, at aktiviteter, der retter sig mod ofre for vold eller seksuelle overgreb, i gennemsnit modtog cirka 120.000 kr. i støtte og derved modtog mest støtte. Herefter

følger aktiviteter, der retter sig mod hjemløse samt misbrugere og tidligere misbrugere, der modtog mellem cirka 60.000 kr. og cirka 75.000 kr.

3.3 HAR PROJEKTERNE TIDLIGERE MODTAGET STØTTE EFTER § 18?

Det fremgår af tabel 3.2, at de fleste af de foreninger, der har modtaget § 18-støtte i 2013, er gengangere fra tidligere år. I 2013 havde 83 procent af de foreninger, der modtog støtte,

også fået støtte tidligere. Denne tendens kan også findes i tidligere år, jf. tabel 3.2.

TABEL 3.2

Andel af foreninger der tidligere har modtaget § 18-midler

	2009 Procent	2010 Procent	2011 Procent	2012 Procent	2013 Procent
Har tidligere modtaget § 18-midler	80	85	84	82	83
Har ikke tidligere modtaget § 18-midler	20	15	16	18	17
I alt	100	100	100	100	100

3.4 KOMMUNERNES ANVENDELSE AF DOKUMENTATION

Næsten 70 procent af kommunerne indsamler systematisk information om, hvilke aktiviteter der gennemføres for de bevilgede § 18-midler, og mere end 75 procent af kommuner-

ne indsamler systematisk dokumentation for blandt andet at sikre, at § 18-midlerne anvendes i overensstemmelse med den ansøgning, som har dannet grundlag for bevillingen.

BILAG

BILAG 1 STATISTIKKENS BAGGRUND OG METODE

BAGGRUND OG METODE

Efter aftale med Ministeriet for Børn, Ligestilling, Integration og Sociale Forhold har Ankestyrelsen oprettet en statistik om det frivillige sociale arbejde, der erstatter de tidligere årligt tilbagevendende survey-undersøgelser.

Den primære baggrund for etableringen af statistikken er, at de oplysninger om det frivillige sociale arbejde, som Ankestyrelsen siden 2010 har skullet indsamle, i det væsentligste er basisoplysninger om ressourcer, herunder økonomi. Disse spørgsmål har været tilbagevendende i de senere år, og det forventes, at de skal gentages for at gøre det muligt at følge udviklingen i støtten til det frivillige sociale arbejde over tid.

Rammerne for § 18-statistikken er fastsat af en arbejdsgruppe bestående af Frivilligrådet, KL samt Ministeriet for Børn, Ligestilling, Integration og Sociale Forhold. De indhentede data er indsamlet på baggrund af en landsdækkende spørgeskemaundersøgelse.

SPØRGESKEMAET

Ankestyrelsen udsendte i april 2014 et spørgeskema til landets kommuner. Herefter er de kommuner, der ikke overholdt svarfristen, blevet rykket for oplysninger både via e-mail og ved telefoniske henvendelser. De sidste besvarelser er sendt til Ankestyrelsen i august 2014.

Undersøgelsen indeholder svar fra 98 kommuner og besvarelsesprocenten er derfor 100 procent

Det er ikke alle kommuner, der har besvaret samtlige spørgsmål, og det er heller ikke alle kommuner, der nødvendigvis skal besvare samtlige spørgsmål. Derfor kan antallet af svarkommuner variere i rapportens tabeller og figurer. Antallet af besvarelser kan aflæses i forbindelse med de enkelte tabeller med videre.

I nogle af tabellerne har decimalafrundinger medført, at procenten ikke summer til 100.

UDGIFTERNE TIL DET FRIVILLIGE SOCIALE ARBEJDE

Undersøgelsen beskriver blandt andet kommunernes tilskud til det frivillige sociale arbejde.

For at verificere oplysningerne har vi sendt individuelle e-mails til de kommuner, hvor Danmarks Statistiks opgørelse over udgifterne til frivilligt socialt arbejde i 2013 varierede mest i forhold til de oplysninger Ankestyrelsen har modta-

get. I nogle tilfælde har Ankestyrelsen også rettet telefonisk henvendelse, især med henblik på at korrigere økonomioplysningerne om § 18-støtten.

Derudover har Ankestyrelsen rettet henvendelse til de kommuner, hvor støtten til det frivillige sociale arbejde er ændret væsentligt fra 2012 til 2013. Der har været tale om kommuner, hvor støtten er oplyst at være faldet eller steget betydeligt. Henvendelserne er sket for at verificere oplysningerne og har omfattet cirka 15 procent af kommunerne.

De kommunefordelte opgørelser over støtten til det frivillige sociale arbejde i 2013 fremgår af kort 1 og bilag 2. Ved sammenligning af de enkelte kommuners støtte til det frivillige sociale arbejde i bilag 2 skal der gøres opmærksom på, at retningslinjerne for kontering af udgifterne til frivilligt socialt arbejde rummer en vis frihed for kommunerne. Kommunerne kan således vælge at opføre udgifterne til fx frivilligcentre under konto 5.99.003, hvilket vil sige frivilligt socialt arbejde efter servicelovens § 18, eller de kan vælge at placere udgifterne på andre konti, hvor det lokalt findes mest hensigtsmæssigt.

Det betyder, at den direkte sammenligning af kommunernes støtte til det frivillige sociale arbejde efter servicelovens § 18 må tages med denne form for forbehold. Omkring halvdelen af kommunerne har fx et eller flere frivilligcentre i kommunen, hvor konteringen således kan variere.

DE STØTTEDE FORENINGER

Kommunerne har oplyst om 5.386 frivillige sociale foreninger samt fordelingen med hensyn til målgrupper af den § 18-støtte de modtog i 2013.

Det skønnes, at de frivillige aktiviteter, som kommunerne har oplyst om, udgør mere end 85 procent af det samlede antal støttede aktiviteter. De aktiviteter, som kommunerne har belyst med hensyn til blandt andet målgrupper, vurderes at være et tilstrækkeligt grundlag for at give et retvisende billede af fordelingen af støtten mellem de forskellige målgrupper.

HENT SELV OPLYSNINGER I TAL FRA ANKESTYRELSEN

Flere af de oplysninger, der indgår som grundlag for statistikken om det frivillige sociale arbejde, er offentliggjort under Tal fra Ankestyrelsen på Ankestyrelsens hjemmeside: <http://www.ast.dk/tal-og-undersogelser/tal-fra-ankestyrelsen>. Statistik om frivilligt socialt arbejde. Her er det også muligt at hente data på kommuneniveau.

BILAG 2 UDBETALT STØTTE, BLOKTILSKUD MED VIDERE 2013

Område	Udbetalt § 18-støtte i 1000 kr.	Bloktilskud i 1000 kr.	§ 18-støtte i procent af bloktilskud	Øvrig støtte i 1000 kr.	Indbyggere i 2013
Hele landet	159.780	155.808	103	76.224	5.594.690
1084 Region Hovedstaden	40.603	48.144	84	7.534	1.727.567
101 København	16.114	15.600	103	-	556.994
147 Frederiksberg	3.996	2.700	148	-	101.111
151 Ballerup	427	1.428	30	87	48.188
153 Brøndby	514	1.044	49	398	34.188
155 Dragør	86	336	26	-	13.908
157 Gentofte	2.905	1.920	151	-	73.211
159 Gladsaxe	666	1.896	35	1.104	65.925
161 Glostrup	136	612	22	335	21.851
163 Herlev	1.254	768	163	-	26.962
165 Albertslund	864	864	100	520	27.760
167 Hvidovre	499	1.512	33	-	51.280
169 Høje-Taastrup	1.398	1.476	95	1.059	48.472
173 Lyngby-Taarbæk	1.194	1.440	83	236	53.674
175 Rødovre	838	1.140	74	480	37.297
183 Ishøj	262	720	36	-	21.117
185 Tårnby	1.008	1.128	89	-	41.597
187 Vallensbæk	157	396	40	-	14.790
190 Furesø	322	972	33	350	38.224
201 Allerød	311	564	55	-	24.047
210 Fredensborg	925	1.068	87	-	39.402
217 Helsingør	1.783	1.764	101	1.068	61.537
219 Hillerød	595	1.272	47	525	48.311
223 Hørsholm	282	660	43	431	24.527
230 Rudersdal	325	1.464	22	-	54.709
240 Egedal	406	996	41	406	41.998
250 Frederikssund	526	1.200	44	90	44.366
260 Halsnæs	742	900	82	445	30.785
270 Gribskov	1.080	1.092	99	-	40.640
400 Bornholms kommune	991	1.212	82	-	40.696

	Område	Udbetalt § 18-støtte i 1000 kr.	Bloktilskud i 1000 kr.	§ 18-støtte i procent af bloktilskud	Øvrig støtte i 1000 kr.	Indbyggere i 2013
1085	Region Sjælland	19.983	23.100	87	12.940	815.993
253	Greve	409	1.296	32	1.500	47.988
259	Køge	854	1.656	52	854	57.731
265	Roskilde	2.079	2.196	95	1.061	83.484
269	Solrød	161	516	31	124	21.128
306	Odsherred	455	936	49	69	32.448
316	Holbæk	1.516	1.944	78	2.504	69.248
320	Faxe	387	972	40	-	35.124
326	Kalundborg	2.229	1.440	155	540	48.265
329	Ringsted	1.100	936	118	-	33.196
330	Slagelse	4.212	2.232	189	-	77.108
336	Stevns	418	600	70	200	21.814
340	Sorø	510	816	63	330	29.277
350	Lejre	242	684	35	1.193	26.890
360	Lolland	1.117	1.500	74	144	44.425
370	Næstved	2.250	2.220	101	3.500	81.140
376	Guldborgsund	1.007	1.824	55	921	61.262
390	Vordingborg	1.035	1.332	78	-	45.465

	Område	Udbetalt § 18-støtte i 1000 kr.	Bloktilskud i 1000 kr.	§ 18-støtte i procent af bloktilskud	Øvrig støtte i 1000 kr.	Indbyggere i 2013
1083	Region Syddanmark	41.844	33.780	124	32.982	1.200.423
410	Middelfart	1.097	1.032	106	-	37.517
420	Assens	743	1.140	65	35	41.306
430	Faaborg-Midtfyn	1.650	1.440	115	-	51.386
440	Kerteminde	555	648	86	-	23.783
450	Nyborg	360	876	41	-	31.338
461	Odense	6.260	5.412	116	16.000	193.274
479	Svendborg	2.990	1.632	183	2.638	58.203
480	Nordfyn	999	828	121	350	29.190
482	Langeland	334	408	82	-	12.856
492	Ærø	132	180	73	-	6.524
510	Haderslev	1.486	1.584	94	1.620	56.019
530	Billund	903	720	125	200	26.339
540	Sønderborg	3.045	2.196	139	2.890	75.662
550	Tønder	700	1.152	61	983	38.643
561	Esbjerg	4.887	3.288	149	-	114.870
563	Fanø	201	84	239	-	3.231
573	Varde	1.040	1.368	76	1.740	49.934
575	Vejen	912	1.200	76	220	42.641
580	Aabenraa	1.073	1.716	63	1.999	59.146
607	Fredericia	1.836	1.452	126	543	50.346
621	Kolding	5.688	2.460	231	-	89.481
630	Vejle	4.952	2.964	167	3.755	108.734

	Område	Udbetalt § 18-støtte i 1000 kr.	Bloktilskud i 1000 kr.	§ 18-støtte i procent af bloktilskud	Øvrig støtte i 1000 kr.	Indbyggere i 2013
1082	Region Midtjylland	42.272	42.272	121	17.351	1.270.856
615	Horsens	1.806	2.352	77	1.200	84.802
657	Herning	2.984	2.352	127	2.861	86.494
661	Holstebro	1.421	1.560	91	500	57.198
665	Lemvig	599	588	102	-	21.215
671	Struer	663	648	102	-	21.840
706	Syddjurs	766	1.140	67	-	41.850
707	Norddjurs	583	1.080	54	-	38.033
710	Favrskov	615	1.236	50	239	47.108
727	Odder	196	576	34	147	21.794
730	Randers	2.472	2.688	92	1.152	95.964
740	Silkeborg	2.948	2.424	122	1.189	89.295
741	Samsø	135	108	125	-	3.806
746	Skanderborg	1.819	1.524	119	300	58.061
751	Århus	15.883	8.712	182	6.213	318.206
756	Ikast-Brande	940	1.128	83	360	40.455
760	Ringkøbing-Skjern	2.043	1.596	128	896	57.432
766	Hedensted	1.077	1.224	88	380	45.826
779	Skive	2.466	1.344	183	465	47.261
791	Viborg	2.855	2.544	112	1.450	94.216
	Område	Udbetalt § 18-støtte i 1000 kr.	Bloktilskud i 1000 kr.	§ 18-støtte i procent af bloktilskud	Øvrig støtte i 1000 kr.	Indbyggere i 2013
1082	Region Nordjylland	15.078	15.960	94	5.416	579.851
773	Morsø	743	624	119	-	21.181
787	Thisted	1.696	1.260	135	5	44.474
810	Brønderslev-Dronninglund	675	984	69	-	35.601
813	Frederikshavn	1.591	1.728	92	-	60.752
820	Vesthimmerland	423	1.080	39	-	37.573
825	Læsø	50	48	104	-	1.839
840	Rebild	841	756	111	-	28.837
846	Mariagerfjord	899	1.164	77	-	42.100
849	Jammerbugt	1.418	1.044	136	511	38.572
851	Aalborg	5.598	5.436	103	-	203.187
860	Hjørring	1.145	1.836	62	4.900	65.735

BILAG 3 UDVIKLINGEN I UDBETALT STØTTE OG ANVENDETE TILSKUD 2009-2013 I LØBENDE PRISER

I tabellen nedenfor vises i løbende priser det materiale, der ligger til grund for rapportens tabel 2.1 om udbetalt støtte og statstilskud i perioden 2009 til 2013. Tabel 2.1 er opgjort i faste priser PL 2013, mens nedenstående opgørelse er i løbende priser.

I 2013 udbetalte kommunerne 159,8 mio. kr. i støtte til det frivillige sociale arbejde efter servicelovens § 18, hvilket i løbende priser var en stigning på 3,6 mio. kr. i forhold til 2012.

Københavns og Frederiksberg kommuner udbetalte 20,1 mio. kr. i støtte, hvilket er et fald i forhold til 2012 på 2,6 mio. kr. De øvrige kommuner anvendte 139,7 mio. kr., som er en stigning på 6,2 mio. kr. i forhold til 2012.

Kommunerne modtog i 2013 i alt 155,8 mio.kr. i bloktilskud fra staten til det frivillige arbejde. Kommunerne anvendte dermed 4 mio. kr. mere end de modtog i statstilskud, hvilket svarer til, at kommunerne samlet set anvendte 102,5 procent af bloktilskuddet.

TABEL 3.3

Udviklingen i udbetalt støtte og modtaget statstilskud. Løbende priser. Mio.kr.

	2009	2010	2011	2012	2013
Alle kommuner (ekskl. København og Frederiksberg)					
Udbetalt § 18-støtte	123,8	120,7	122,5	133,5	139,7
Modtaget i statstilskud	130,3	131,9	132,9	135,7	137,5
Merforbrug	-6,5	-11,2	-10,4	-2,2	2,2
Københavns og Frederiksberg kommuner					
Udbetalt § 18-støtte	20,9	21,9	22	22,7	20,1
Modtaget i statstilskud	13,6	16,5	17	17,8	18,3
Merforbrug	7,3	5,4	5	4,9	1,8
I alt					
Udbetalt § 18-støtte	144,7	142,5	144,5	156,2	159,8
Modtaget i statstilskud	143,9	148,4	149,9	153,5	155,8
Merforbrug	0,8	-5,9	-5,4	2,7	4

BILAG 4 INDBERETNINGSSKEMA OM FRIVILLIGT SOCIALT ARBEJDE 2013 EFTER LOV OM SOCIAL SERVICE § 18

Kommune:

Kontaktperson:

Telefonnummer:

E-mail:

SPØRGSMÅL OM STØTTEN

1. OPLYS DET UDBETALTE STØTTEBELØB TIL FRIVILLIGT SOCIALT ARBEJDE I KR.
- JF. SERVICELOVENS § 18:

a. Regnskab 2013

2. HAR KOMMUNEN OVERFØRT EVENTUELLE UUDNYTTEDE § 18-MIDLER FRA 2013 TIL 2014?

Ja eller nej: Ja   Nej

- 2.A HVIS „JA“ I SPØRGSMÅL 2, HVILKET BELØB HAR KOMMUNEN OVERFØRT FRA 2013 TIL 2014?

Beløbet i hele kr.

- 2.B HVIS „JA“ I SPØRGSMÅL 2, HVAD ER ÅRSAGEN TIL AT KOMMUNEN HAR OVERFØRT
UUDNYTTEDE § 18-MIDLER FRA 2013 TIL 2014?

Markér det eller de relevante felter

a. Manglede ansøgninger, der opfyldte opstillede kriterier

b. Kvaliteten i ansøgningerne var ikke tilfredsstillende

c. Andet

Hvis markering i „c. Andet“, oplys hvad:

2.C HVAD ANVENDER KOMMUNEN DE UUDNYTTEDE § 18-MIDLER TIL?

Markér det eller de relevante felter

- a. Finansiering af frivilligcentre
- b. Finansiering af frivilligkoordinator/frivilligsekretariat
- c. Andet

Hvis markering i „c. Andet“ beskriv kort hvad midlerne anvendes/påtænkes anvendt til:

3. HAR KOMMUNEN I 2013 STØTTET INDSATSER ELLER PROJEKTER MED ØKONOMISKE TILSKUD, HVOR FRIVILLIGT SOCIALT ARBEJDE INDGÅR SOM EN SOCIAL INDSATS OVER FOR UDSATTE BORGERE?

Der ønskes oplysninger om det samlede økonomiske tilskud udover den støtte, der er oplyst i spørgsmål 1 om støtte efter servicelovens § 18. Tilskuddet kan fx omfatte økonomisk støtte til korterevarende projekter, bevillinger der løber over flere år eller støtte, der ydes under kommunens enkelte forvaltningsområder/driftsområder, men også økonomisk støtte til fx frivilligcentre. Der ønskes alene oplysninger om indsatser, hvor frivilligt socialt arbejde er involveret som del af aktiviteten/indsatsen.

Ja eller nej: Ja   Nej

3.A HVIS „JA“ I SPØRGSMÅL 3, ANGIV DEN SAMLEDE STØTTE FOR ÅRET 2013:

Hvis det præcise beløb ikke kendes, kan der anvendes et kvalificeret skøn

Beløbet i hele kr.

3.B BESKRIV KORT HVILKE STØTTEDE AKTIVITETER, DER ER TALE OM:

Beskrivelse af støttede aktiviteter:

4. HAR KOMMUNEN YDET ANDRE FORMER FOR STØTTE END KONTANT ØKONOMISK STØTTE I 2013 (FX STILLET LOKALER TIL RÅDIGHED)?

Markér det relevante felt

Ja eller nej: Ja   Nej

4.A HVIS „JA“ TIL SPØRGSMÅL 4, OPLYS HVILKE ANDRE FORMER FOR STØTTE END KONTANT ØKONOMISK STØTTE, KOMMUNEN HAR YDET I 2013:

Markér det eller de relevante felter

- a. Lokaler
- b. Sekretærbistand
- c. Støtte til annoncering
- d. Konsulentbistand
- e. Andet

Hvis markering i „e. Andet“, angiv hvilken:

STØTTEN FORDELT PÅ FORENINGERNE

5. HVOR MANGE FRIVILLIGE SOCIALE FORENINGER MODTOG § 18-STØTTE I 2013?

Antal frivillige sociale foreninger

6. MÅLGRUPPERNE I DEN FRIVILLIGE INDSATS

Oplys om det samlede antal foreninger inden for hver af de enkelte målgrupper og den udbetalte § 18-støtte

Antal foreninger og samlet støttebeløb

- a. Ældre
- b. Børn, unge og familier
- c. Kvinder eller mænd i krise
- d. Handicappede
- e. Misbrugere eller tidligere misbrugere
- f. Hjemløse
- g. Sindslidende
- h. Sygdomsgrupper
- i. Flygtninge/indvandrere

j. Ensomme

k. Ofre for vold eller seksuelle overgreb

l. Pårørende til ovennævnte grupper

m. Andre

Hvis oplysning i „m. Andre“, angiv hvem:

7. I HVILKET OMFANG HAR AKTIVITETERNE TIDLIGERE FÅET STØTTE VIA § 18:

Kendes den præcise procentfordeling ikke, kan der anvendes et kvalificeret skøn

Procent

a. Aktiviteter, der ikke tidligere har fået støtte

b. Aktiviteter, der tidligere har fået støtte

I alt (a+b)=100 pct. 100

8. HVIS KOMMUNEN HAR UDPEGET EN SÆRLIG KONTAKTPERSON TIL DET FRIVILLIGE SOCIALE ARBEJDE, OPLYS NAVN OG E-MAIL PÅ KONTAKTPERSON:

Kontaktperson:

E- mail:

9. INDSAMLER KOMMUNEN SYSTEMATISK INFORMATION OM, HVILKE AKTIVITETER DER FAKTISK GENNEMFØRES FOR DE BEVILLIGEDE § 18-MIDLER?

Markér det relevante felt

Ja eller nej: Ja   Nej

9.A INDSAMLER KOMMUNEN SYSTEMATISK DOKUMENTATION FOR BL.A. AT PÅSE, OM § 18-MIDLERNES ANVENDELSE I OVERENSSTEMMELSE MED DE ANSØGNINGER, HVOREFTER MIDLERNE ER BEVILLIGET?

Ja eller nej: Ja   Nej

EVENTUELLE BEMÆRKNINGER TIL BESVARELSEN AF SKEMAET KAN NOTERES HER:

Ministeriet for Børn, Ligestilling,
Integration og Sociale Forhold
Holmens kanal 22
1060 København K
sm@sm.dk
www.sm.dk